

ro, 1953), *airala*, i Krüger, i BDC VI, 27; en el Sud d'Itàlia, a Iripino *airale* «vaglio, crivello grosso» (Rohlf, *Litbl.* XLV, 227), mentre que no és fàcil que tingui el mateix origen el basc. *arauka* (caldria si de cas suposar-lo diminutiu basc d'un gascó **arau*, però justament no sembla que el mot existeixi en gascó).

En català el mot té la forma *erer* 1380, *arer*, V. de Ribes, *BABL* VI, 471; «pres lo marit / --- / com en fluxell / dessus li sehen / --- fan de sa bossa / ample crivell, / *arer*, garbell / ---», JRoig, *Spill*, 539; fins avui *arer* «zaranda», val., que Sanelo, anotava a Pamis, i afegint que en altres localitats és *herer* (II, 4v, 29); *arer* «gran porgador de grossos forats, que s'utilitza per fer net a l'era, al batre» (Juneda, Xuriguera, 1960); *arè* a Cardós i Vall Ferrera (el gra passa a través dels forats, i les pedres queden a sobre, 1932-4).

També occità: *ariè* a Montalbà de Fenollet (*ZRPh.* XLV, 249); ja *erier* «van, crible» [1365, a Avinyó, Pansier]; el *TdF* recull *eirié* i llenguadocià *airiè*, en un altre sentit; però *erîè* «van» roerg. (Vayssier), *harè* «van» a Luixon (*Bouts dera M.* XXI, 65). És més aviat sorprenent la inicial *er-* en oc. (esperariem *air-*); no descarto, doncs, la idea de Vayssier que vingui d'AERARIUM derivat de AES, AERIS, 'fil d'aram', car en el Roergue es de vegades amb aquest material, i a Luixon amb la pela del cirerer (tanmateix no oblidem que AREA ha donat *iero* en un part de les terres d'Oc); més en *FEW* I, 134a. Hi ha també variant fem. [1409]: «tres forquas y un forquat y un triapaila, un tiràs per manester de la *arera*», inv. d'Iguada, a. 1564 (*BDLC* XVI, 103), i avui Cerdanya i cat. occid. (*AlcM*).

D'era és derivat el cast. antiq. *erio*, després *erial*, *eriaz* 'erm', el territori del qual s'estén fins al Maestrat: *L'Eriàs* partida prop del poble de Culla (1961); «un troç d'*eriaç*, al co<r>ral d'en Mas», en el Llibre de vâlues castellanenc de 1398, «*beriasos*, del camí real en amunt i del camí real en avall, paguen per quart, 25 i 50 sous respectivament» [S. XVII, Traver, *Antiqs. CastlP*, p. 139]

Erola [1038, Bast.-Bass., 150] tingué primer així mateix el sentit de 'closa de salina': l'any 1270 un pou d'aigua salada, escampada en eres de sal, fou repartit entre seixanta masies, i el pagès d'una d'elles, G. Bach, rebé disset *areolas* (CaCandi, *MiscHiCat.* II, 104); però generalment és 'petita estesa d'un vegetal, jaç o parterre natural', mot escampat com a topònim per tot el Principat, i vivaç sobretot en els bisbats de Girona i Elna: «allà trobareu tota una *eròla* de mûrgoles», St. Aniol de Finestres (1968); com a NL es troba molt més al Sud per denominar planells de serra (*L'Erola*, ermita entre Tordera i Horsavinyà; *Eroles* poble prop de Tremp; *Planal de l'airòla* a Talteüll, Corberes; *Collserola*, Bna., etc.).

En les zones situades més al Nord del riu Ter resta molt viu com a apellatiu, en la forma *airola*: «una *airola* de pèsols: une planche de pois», Talteüll, 1960; mot empordanès predilecte de Corominas: «guaitant per la finestra la forra encara verda dels camps, i les *airoles* florides de les hortes» (*Cartes d'un*

Visionari XIII, § 46, p. 215); «la plana --- grisenca de La Marcuera es veia de lluny motejada per les *pires* esteses com si fossin *airoles* de vainilla florida» (*Supèrbia, A Recés dels Tam.* v, p. 237); «*airoles* de pèsols» (*L'Avi dels Mussols* xv, p. 215); «la plana profunda, rasa, sense altres arbres que alguna *airola* de pins marítims de copa rodona i atapeïda ---», «va anar a apostar-se --- i va esperar més de mitja hora, enfonsat en una *airola* de boga» (així en l'autògraf de *Prometeu*, cap. 11, § 2, i 12, § 4, pp. 187, 208, i encara p. 206, canviats en *erola* en la 1.ª ed.); «les muntanyes es van fent més altes; prats d'herba molsuda; *airoles* de floretes morades» (*Viatge a Viena*, 1935, p. 236); també en l'empordanès Pous i Pagès: «si era mellor fer les *airoles* de ceba en lluna vella o nova» (*Quan se fa nosa* II, 8).

Segons l'ús que en fa el gironí Prudenci Bertrana, el masculí *erol* és una platabanda de sembrat o un parterre de flors: «en els horts --- podia contemplar solament les cols socarrades pel fred, les canoques dels blats de moro secs y caiguts, els *arols* de planter coberts d'encanyissats», «els *arols* burgesos sembrats de violes y pensaments», «en les vorades dels *arols*, els crisantemes colltorts y recremats, morien» (*Nàufrags*, 60, 250, 266); «tros de terra on se sembra grana d'algun llegum, cols, raves, etc.» (*Dag.* (Empordà, Vic), «clapa de sembrat més bo o més dolent que el del voltant» (El Brull, Vic, St. Agustí de Lluçanès, *BDLC* IX, 296), «pila, feix, munt» (Llofríu, ib. IX, 341); *CostManc.* II, s. v.; Pirineus enllà en lloc d'això diuen *ereta*, com a apellatiu amb aquest sentit, i sovint com a NL per a planells de muntanya: *Ereta de Mollet* (a Castellàs, en el Segre mitjà, 1959, i passada ja la frontera lingüística: *La Ereta 's Brujas* a Viu de Campo, *Ereta de Giracantals* i *E. das Cardoneras* a Fiscal, 1965).

¹ Coll de *yèra*-de-Maçà, damunt Torelló. AMAlcover dóna *iera* com a propi de la pagesia de Ripoll, i si bé afirma que a Olot, Garrotxa, Andratx i S'Arracó diuen *èira*, és erròniament, per confusió de *yèra* amb el diminutiu *eirola* (*BDLC* IV, 216).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *erada*, *eral*, *erassa*, *erejar*, *ererar*, *erador*, *eradores* o *ereradores*, *engadores*, *erer*, *arer*, *arera*, *erîàs*, *erola*, *areola*, *airola*, *erol*, *ereta*.

Eradicació, *eradicatiu*, V. *arrel* *Erari*, V. *aram*

²⁰ ERB o ER, 'Ervum ervilia', del ll. ERVUM id. □ 1.ª doc.: *er*, 1670, DTo.; Lacav.; *erp*, 1839, Lab.

La variant *erb* sembla ser avui la més estesa en el Princ., on el mot es troba també com a topònim: *la Costa de l'èrp* a Fígols de les Mines. Al País Valencià, almenys des de l'Horta enllà, s'usa una variant sorprenent, *édros* [Escrig, 1851], que J. G. M. definia com una espècie de veces, «unes llavors rodones, negres, que es donen als coloms» (Renat, *Misc. Fabra*, 351, 362); forma que ens confirma EValor (c. 1945), i jo vaig sentir-ho com a *édrols* a Silla